

## ОСОБЛИВОСТІ РЕОРГАНІЗАЦІЇ СИСТЕМИ ВИЩОЇ МЕДИЧНОЇ ОСВІТИ ЧЕРЕЗ ПРИЗМУ БОЛОНСЬКОГО ПРОЦЕСУ

**С. С. Стоцький**

*Івано-Франківський національний медичний університет;  
кафедра акушерства та гінекології ім. І. Д. Ланового;  
76018, Івано-Франківськ, вул. Галицька, 2;  
тел. 0501922516; e-mail: nata\_kinash@mail.ru*

*Розвиток української медичної освіти, спрямований на підготовку висококваліфікованого лікаря, який відповідає сучасному рівню розвитку медичної науки і вимогам суспільства, ґрунтується на введенні якісно нової методології організації навчального процесу за європейським зразком: в основу концепції закладено європейські тенденції та національну стратегію. Розвиток і вдосконалення системи вищої медичної освіти відповідно до сучасних вимог має забезпечити інтеграцію України у світовий науковий та освітянський простір, приєднання до Болонського процесу. Реформування сучасної професійної освіти України актуалізує проблему підвищення якості додипломної та післядипломної підготовки лікарів [1, 3].*

*Основним принципом побудови змісту медичної освіти в Україні є орієнтація на кінцеві цілі та компетентний підхід, реалізація якого сприяє кредитно-модульній системі, що передбачає умови для активної участі студентів у навчальному процесі на засадах повноправної партнерської взаємодії з викладачем, збільшення обсягу їх самостійної роботи, розширення можливостей для індивідуалізації навчального процесу тощо.*

***Ключові слова:** вища медична освіта, Болонський процес, реформа.*

**Мета.** Визначити шляхи вдосконалення якості освіти лікарів України у контексті Болонського процесу.

**Методи та матеріали.** Проаналізовані матеріали Болонського процесу, нормативно-правові акти України у сфері освіти.

**Результати дослідження та їх обговорення.** Впродовж двадцятирічного періоду української незалежності національна система вищої медичної освіти перебуває у стані постійного реформування як наслідку інтенсивних державотворчих процесів на основі переосмислення й переоцінки власних історичних традицій і запозичення реформаторських надбань зарубіжних країн. Проголошення Україною курсу на Євроінтеграцію вимагає підвищення якості професійної підготовки майбутніх лікарів відповідно до світових і загальноєвропейських стандартів з ме-

тою посилення конкурентноздатності вітчизняної вищої медичної освіти, оптимізації умов для міжнародної мобільності студентів-медиків і розширення можливостей українських медичних фахівців на вітчизняному і міжнародному ринках праці.

Головна ідея концепції реформування полягає в удосконаленні системи підготовки медичних кадрів на основі міжнародних стандартів з урахуванням національних пріоритетів і особливостей охорони здоров'я. Реалізація цієї мети передбачає вирішення наступних завдань: приведення вищої медичної освіти – структури, змісту, термінів підготовки у відповідність до міжнародних освітніх стандартів з урахуванням потреб охорони здоров'я країни; забезпечення необхідних для держави обсягів підготовки висококваліфікованих фахівців та виконання конкурентноспроможних навчальних і наукових розробок у вищих медичних навчальних закладах та закладах післядипломної освіти; удосконалення системи безперервного професійного розвитку фахівців і становлення інституту резидентури на післядипломному етапі підготовки лікарів [2, 5].

Напрями реформування додипломної медичної освіти в Україні передбачають:

- упровадження підготовки переважно лікарів широкого профілю для надання первинної медичної допомоги як найефективнішої в більшості країн світу;

- узгодження термінів і напрямів профілізації майбутніх лікарів з вимогами ринку праці та Директивами Європейського Союзу;

- інтеграція теорії і практики; забезпечення об'єктивного контролю рівня якості підготовки фахівців за допомогою стандартизованих методик визначення відповідності досягнутого рівня знань та навичок вимогам освітньо-кваліфікаційної та кваліфікаційних характеристик;

- динамічний характер навчання та професійної підготовки, що забезпечується постійним коригуванням змісту освіти відповідно до досягнень світової й вітчизняної науки та практики організації медичної справи;

- створення програм, які реалізують передові інформаційні технології навчання, сприяють запозиченню всього прогресивного у світовій і вітчизняній науці і практиці [2].

Основні проблеми медичної освіти в Україні сьогодні – це: неповна відповідність стандартам ЄС і ВФМО; зниження якості підготовки медичних кадрів унаслідок низької мотивації студентів і викладачів до самовдосконалення; відсутність університетських клінік (4 на усю країну); невідповідність умов навчання вимогам часу, застосування застарілих педагогічних технологій, низький рівень соціального захисту викладачів, інформатизації навчального процесу і відповідності самостійної роботи студентів та ін. [4, 6]. Упровадженню змін перешкоджають нерозуміння викладачами та громадськістю завдань і мети євроінтегра-

ції, недосконалість законодавства, недостатність фінансування вищої школи, високий рівень педагогічного навантаження на викладача та ін.

Будь-яке реформування – складний і болісний процес. Однак, реформування медичної освіти відповідно до Болонського процесу реально – єдиний шлях нашої держави, щоб надавати кожному громадянину сучасну медичну допомогу, а для студентів – здобути освіту світового рівня, стати конкурентноспроможним фахівцем і мати можливість вибору праці у будь-якій країні.

#### **Висновки:**

1. Процес удосконалення освіти в галузі медицини спрямовується на поєднання трьох органічно пов'язаних компонентів: держави, вищого навчального медичного закладу та лікаря.

2. Державна політика у сфері якості вищої медичної освіти має спрямовуватись на вдосконалення медичної освіти та її інтеграції в міжнародну систему освіти.

3. Національні стандарти освіти, як нормативна база системи вищої медичної освіти, повинні ґрунтуватися на міжнародній системі стандартів.

4. Якість змісту та дидактичного забезпечення навчального процесу у вищому навчальному медичному закладі забезпечує якість підготовки лікаря.

5. Безперервний фаховий розвиток кожного лікаря є важливим напрямом удосконалення всієї системи вищої медичної освіти.

6. Всебічне посилення професійної мотивації лікаря державою спонукає його до безперервного фахового розвитку.

7. Реформа вищої медичної освіти в Україні має забезпечити інтеграцію України у світовий науковий та освітянський простір, приєднання до Болонського процесу.

#### *Література*

1. Александрук Д.П. Перший досвід впровадження Болонського процесу / Д.П. Александрук, В.В. Капечук, М.М. Островський // Перші результати та перспективи реформування системи медичної освіти в Україні: Тези доповідей навчально-метод. конференції ЗМАПО 1-2 червня 2006 р. – Запоріжжя, 2006. – С. 8-10.
2. Концепція розвитку Запорізької медичної академії післядипломної освіти (інтеграція у світовий медичний освітній простір) / Концепція діяльності та розвитку Запорізької медичної академії післядипломної освіти затверджена Конференційним трудовим колективом академії 31 січня 2007 р. – Запоріжжя, 2007. – 100 с.
3. Левківський К.М. Про стан і перспективи розвитку вищої освіти в Україні / К.М. Левківський // Доповідь на парламентських слуханнях. – К.: Парлам. вид-во, 2004. – 184 с.

4. Медицинское образование в мире и в Украине / Ю.В. Поляченко, В.Г. Передерий, А.П. Волосовець и др. – Х.: ИПП «Контраст», 2005. – 464 с.
5. Пидаев А.В. Болонский процесс в Европе. Что такое и нужен ли он Украине? Возможна ли интеграция медицинского образования Украины в Европейское образовательное пространство? / А.В. Пидаев, В.Г. Передерий. – Одесса: Одес. гос. мед. ун-т, 2004. – 192 с.
6. Система управління якістю медичної освіти в Україні: Монографія / І.Є. Булах, О.П. Волосовець, Ю.В. Вороненко та ін. – Донецьк: «АРТ-ПРЕС», 2003. – 212 с.
7. Порядок сертифікації системи управління якістю: ДСТУ ISO7000: 2006. – [Чинний від 2006 – 05 – 29]. – Офіц. вид. – К.: Б.В., 2006. – 75 с. – (Нормативний документ Укрметртестстандарт).
8. Поняття «компетентність» та «компетенція» у підготовці фахівців Державної служби медицини катастроф / І.В. Кочін, О.М. Акулова, Д.В. Ількаєв та ін. // Запорожський медичний журнал. – 2008. – № 4. – С. 150-152.

*Стаття надійшла до редакційної колегії 12.12.2015 р.  
Рекомендовано до друку д.м.н., професором Гудивком І.І.,  
д.м.н., професором Коржаком В.В. (м. Ужгород)*

## **THE PECULIARITIES OF REORGANIZATION OF HIGHER MEDICAL EDUCATION SYSTEM IN THE LIGHT OF THE BOLOGNA PROCESS**

**S. S. Stotckij**

*Ivano-Frankivsk National Medical University;  
Chair of Obstetrics and Gynaecology after I. D. Lanovyy;  
76018, Ukraine, m. Ivano-Frankivsk, Galytska str., 2;  
ph. мел. 0501922516; e-mail: nata\_kinash@mail.ru*

*The development of Ukrainian medical education, which is aimed at training the highly qualified physician who meets modern level of development of medical science and the demands of society is based on the introduction of qualitatively new methodology of educational process on the European model. The concept is founded on the European trends and national strategy. The development and improvement of higher medical education according to modern requirements should ensure Ukraine's integration into the international scientific and educational space and the Bologna Process. The quality of vocational education is essential to the development of modern education. The reform process of modern vocational education of Ukraine actualizes the problem of improving the quality of undergraduate and postgraduate training [1, 3]. The basic principle of*

*building the content of medical education in Ukraine is the focus on the end goal and competence approach, the implementation of which is carried out due to the credit-module system that provides conditions for active participation of students in the educational process on the basis of a full-fledged partner of interaction with the teacher, the increase of their individual work, extension of the opportunities for individualization of the learning process and so on.*

**Key words.** *Graduate Medical Education, the Bologna process, reform.*